

حزب... در یک قدمی جنگ؟!

به موازات بن بست در مذاکرات قاهره همچنان تنش در مرزهای شمالی فلسطین اشغالی ادامه دارد و حزب... لبنان اهرم فشار خود را برای کنترل جنایات صهیونیست ها در نوازه غزه دارد. در تازه ترین دور حملات حزب... رسانه‌ها یکشنبه از شلیک ده‌ها موشک از جنوب لبنان به پایگاه‌های صهیونیستی در الجلیل علیا خبر دادند. حزب... لبنان تاکید کرد: در راستای حمایت از ملت پایدار فلسطین و پشتیبانی از مقاومت قهرمان و در پاسخ به تجاوزات دشمن صهیونیستی به روستاها در جنوب و منازل غیرنظامیان که آخرین آن حمله به شهرک خربه سلم و شهادت یک خانواده لبنانی بود، مقاومت اسلامی لبنان شهرک «مرون» را با ده‌ها موشک کاتیوشا هدف قرار داد. رسانه‌های عبری و شبکه الجزیره نیز پیش‌تر گزارش دادند حزب... لبنان تعداد زیادی موشک به سمت منطقه «مرون» شلیک کرد. به نقل از الجزیره، آذیرهای هشدار در الجلیل علیا و جبل الجرمق به صورت مکرر به صدا درآمد. خبرنگار الجزیره نیز گزارش داد ۳۶ موشک از جنوب لبنان به سمت پایگاه‌های صهیونیست‌ها در الجلیل علیا شلیک شد. رادیو ارتش رژیم صهیونیستی نیز گزارش داد ۱۲ موشک از جنوب لبنان به پایگاه نظامی در جبل الجرمق شلیک شد. این در حالی است که به گزارش رسانه‌های عبری بیش از ۵۰ موشک از جنوب لبنان به سمت الجلیل شلیک شد. این خبرنگار افزود موشک‌های رهگیر رژیم صهیونیستی در آسمان روستاهای مرزی در بخش میانی جنوب لبنان منفجر شدند. خبرنگار المیادین نیز اعلام کرد توپخانه دشمن اطراف شهرک الهباریه در جنوب را هدف قرار داد و بار دیگر آذیرهای خطر از شهرک‌های الجلیل شنیده شد. به دنبال این حملات، حزب... لبنان ساعاتی بعد ضمن اعلام ادامه حملات موشکی تاکید کرد که طی عملیاتی جدید با ۲ پهپاد تهاجمی به موازات پایگاه‌های صهیونیست در عرعر حمله و نقاط مورد نظر را با دقت هدف قرار گرفته است. مقاومت اسلامی لبنان این را هم بیان داشت که «مبارزان ما پایگاه رامیا و تجهیزات آن را با سلاح‌های مناسب هدف قرار دادند و مستقیماً به آنها ضربه زدند.» حزب... لبنان همچنین افزود با موشک‌هایی مقرر نظامی برکه ریشا و تجمع نظامی صهیونیست را هدف قرار داد که مستقیماً به اهداف مورد نظر اصابت کردند. این حزب در عین حال تاکید کرد که با ۲ پهپاد تهاجمی مقرهای توپخانه‌ای صهیونیست‌ها را در عرعر هدف قرار داده که با دقت به اهداف مورد نظر برخورد کردند. در همین حال رسانه‌های عبری گزارش دادند، ناظران زن صهیونیستی که بر مرزهای اراضی اشغالی فلسطین با لبنان نظارت دارند، از حدود دو هفته پیش نسبت به شکست‌های نظامی سربازان صهیونیست در مقابل مقاومت لبنان هشدار داده‌اند. البته منابع لبنانی هم از توطئه رژیم صهیونیستی علیه نیروهای حافظ صلح سازمان ملل در جنوب این کشور (یوتیفیل) و پیشینه‌ها با غرب با هدف تضعیف نقش این نیروها پرده برداشت.

فاز جدید تحركات واشنگتن

در حالی حزب... لبنان به عنوان بازیگر تمام کننده در جنوب لبنان در حال نقش آفرینی است که در مقابل تلاش‌های واشنگتن برای تشدید فشار بر حزب... هم وارد فاز جدیدی شده است. پس از سفر ناموفق اموس هوکشتاین به منطقه و گفت و گوهای بی نتیجه وی با مقامات لبنانی و صهیونیست، این بار یک مقام ارشد وزارت خزانه‌داری آمریکا در سفر اخیر خود به شهر بیروت مقام‌های لبنانی را تحت فشار قرار داده تا جلوی «نقل و انتقال پول به حماس از طریق لبنان» را بگیرند. «جسی پیکر» معاون دستیار امور آسیا و خاورمیانه وزارت خزانه‌داری آمریکا روزهای پنجشنبه و جمعه به دیدار سیاستمداران و مقام‌های بخش مالی لبنان رفت. یک مقام وزارت خزانه‌داری آمریکا که نامش رافاش نکرد به این خبرنگاری گفت که پیکر به نظر «نگرانی‌های ویژه» نزد مقام‌های لبنانی درباره «نقل و انتقال پول به جنبش حماس از طریق لبنان و نقل و انتقال وجوه گروه حزب...» پرداخته و خواستار «تدابیر فعال» برای مقابله با آن شده است. این مقام ادعا کرد این گروه‌ها برای پرداخت دستمزد نیروها و اجرای عملیات‌های نظامی خود به این وجوه نیاز دارند و بدون آن نمی‌توانند به اهدافشان برسند. به گزارش آسوشید پریس، پیکر همچنین خواستار آن شد که لبنان «شرکت‌های خدمات مالی نامشروع که در بی‌چهار سال بحران اقتصادی، سقوط نظام بانکداری رسمی، تبادل پول‌های غیرقانونی و عملیات‌های نقل و انتقال پول‌های غیرمجاز شکوفا شدند» را سرکوب کند. این شرکت‌ها در کنار اقتصاد نقدی که طبق برآورد بانک جهانی حدود ۴۶ درصد تولید ناخالص داخلی لبنان را به خود اختصاص داده باعث ارائه میانبرهایی برای افراد و گروه‌هایی که حضورشان در نظام مالی طبق تحریم‌های آمریکا ممنوع شده می‌شوند. سخنگوی حماس در لبنان گفت درباره این مساله اطلاعی ندارد. حلیم برتی، سخنگوی بانک مرکزی لبنان گفت که دیدار مقام‌های این سازمان با پیکر تأیید می‌کند و دیدارهای آنها «سیاسی مثبت» بوده است. او اظهار کرد بانک مرکزی لبنان در حال ایفای نقش خود برای قاعده‌مندسازی کسب و کارهای دارای مجوز در بخش خدمات مالی بوده و کسب و کارهای فعال بدون مجوز «در حوزه صلاحیت ما نیستند» و نیروهای نظامی باید با آن برخورد کنند.

شکست آمریکا در لبنان

باتوجه به آنکه واشنگتن هنوز قادر به ایجاد بازاندازگی در حزب... لبنان نشده است، ویگانه آمریکایی «Providence» هم نوشت که آمریکا باید به این حقیقت اعتراف کند که سیاست آن در برابر لبنان شکست خورده است. به نوشته این رسانه آمریکایی حملات حزب... به شمال فلسطین اشغالی در واکنش به حملات به غزه نه تنها باعث کشته شدن تعداد زیادی از اسرائیلی‌ها شده بلکه به کوچاندن تعداد زیادی از شمال اراضی اشغالی نیز منجر شد. ریچارد آرمیناج، معاون وزیر خارجه آمریکا گفت: حزب... از توانمندی‌های بالاتر از کشورها برخوردار بوده و بیش از ۱۵۰ هزار موشک دارد که بسیاری از آن‌ها هدایت‌شونده هستند و در این زمینه بسیار بهتر از حماس و جهاد اسلامی فلسطین است؛ بر این اساس، نبرد با حزب... در سطح و دامنه‌ای متفاوت برای ارتش رژیم صهیونیستی خواهد بود.

زهرا نژاد بهرام در گفت و گو با «آرمان ملی»:

حکمروایی

مسیری یک طرفه نیست

نماینده تهران با ۵۰۰ هزار رأی چگونه می‌خواهد با مردم ارتباط برقرار کند؟

جامعه‌یاد گرفته بدون خشونت به اهداف سیاسی خود دست پیدا کند

این انتخابات آموزه‌هایی نیز برای جامعه داشت. جامعه آموخت می‌تواند به روشنی نظرات اصلاحی خود را بیان کند؛ جامعه به صورت مدنی با بهره‌گیری از ظرفیت قانونی به مسئولان یادآور شد مجلسی قادر است سرنوشت امور را به دست بگیرد که قدرتمند به رأی مردم باشد این در حالی است شهری با ۱۲ میلیون نفر جمعیت، نماینده اولش که حدود ۵۰۰ هزار رأی دارد را با احتیاط نظاره می‌کند

دادن و باورپذیری به نقش مردم در تعیین سرنوشت است که می‌تواند حرکت انتخاباتی را تقویت و پررنگ کند و گرنه با حذف، تهدید و ناشناسی نمی‌توان به جلب مشارکت کمک کرد.

از سوی دیگر آموزه‌هایی نیز برای جامعه داشت. جامعه آموخت می‌تواند به روشنی نظرات اصلاحی خود را بیان کند؛ جامعه به صورت مدنی با بهره‌گیری از ظرفیت قانونی به مسئولان یادآور شد مجلسی قادر است سرنوشت امور را به دست بگیرد که قدرتمند به رأی مردم باشد این در حالی است شهری با ۱۲ میلیون نفر جمعیت، نماینده اولش که حدود ۵۰۰ هزار رأی دارد را با احتیاط نظاره می‌کند. شهری که حدود ۶ میلیون واحد شرایط رای دهنده‌گی دارد، یقیناً انتظارش برای نماینده اول پیش از ۲ میلیون رأی است. کما اینکه پیش از این نیز در انتخابات گذشته این را به نمایش گذاشته است؛ حتی در انتخابات ۱۳۹۶ شوراها شهر و روستا نفر اول شورای تهران نزدیک به دو میلیون رأی تنها از مناطق ۲۲ گانه تهران داشت.

کسانی که با چنین وضعیتی وارد مجلس شده‌اند چگونه این فاصله را پر خواهند کرد؟

این جامعه خشونت پرهیز با عنینت بخشیدن به این حقیقت که بنا دارد اصلاح امور را بدون خشونت به انجام برساند و از ابزارهای مدنی خود بهره بگیرد. به همین دلیل در این انتخابات پیامی روشن به خشونت‌گرایان انتقال داد و آموخت که می‌تواند ظرفیت‌های مدنی خود را در انتقال پیام به‌کار بگیرد. جامعه می‌خواهد زندگی کند و برای زندگی کردن ابزارهای زندگی را به‌کار می‌گیرد. از این رو انتخابات ۱۱ اسفند ۱۴۰۲ درسی چند سوبه به همه بازیگران ارایه کرد که با نگاه‌های تیزبینانه می‌توان آنها را دسته‌بندی کرد و دانست که جامعه بدون خشونت خواهان پیگیری انتظارات است و حاکمیت با توجه به ميثاق ملی یعنی قانون باید بر آن تاکید داشته باشد. تبعیت از قانون به معنای تحقق همه مواد قانون است. این به معنی آن است که با تکیه به تفکیک قوا و پرهیز از نهادهای جانبی تصمیم‌گیری و حفظ حقوق مردم در بستر معناپذیری از خواست جامعه با همه تنوع و تکثر؛ حاکمیت می‌داند در جامعه‌ای حکمرانی می‌کند که مجموعه‌ای از اقوام، مذاهب، ادیان و... با همه سلاقی متنوع را راهبری می‌کند. در نتیجه باید امکانات لازم برای پاسخگویی به خواسته‌های آنها را در خود ایجاد کند و تنها معیار ایجاد آن قانون صریح و شفاف و نظارت‌پذیر است. حاکمیت می‌داند که حکمرانی مسیری یک طرفه نیست، بلکه به‌طور مداوم در حال رفت و برگشت است تا بتواند با دایره‌ای بسط نقش خود را ایفا کند. تعیین حضور مردم و خواست آنها لحظه‌ای است که آنها بدانند که حاکمیت بر مبنای ميثاق جمعی با رویکرد آرایه خدمت در جهت خواست آنها در حرکت است. دسترسی به خواست مردم امری دور از ذهن نیست. جهان راه‌های گوناگونی برای این آشنایی جست و جو کرده که یقیناً با ابزارهای در دسترس حاکمیت بسیاری از آنها قابل حصول است. جامعه ایرانی جامعه‌ای بویا و زنده است و برای آینده برنامه‌های توسعه‌ای زیادی را طراحی کرده است. همراهی و همگامی حاکمیت در دسترسی به این آینده مشترک، در بستر بسط بودن و دوری از تمایلات جناحی یا راه‌های پر پیچ و خم سیاست‌ورزی است.

آرمان ملی - احسان انصاری: انتخابات مجلس دوازدهم و اتفاقاتی که در آن رخ داد چه پیامی به همراه داشت؟ نمایندگانی که با رأی پایین وارد مجلس شده اند چگونه می‌خواهند با مردم ارتباط برقرار کنند و در راستای مشکلات آنها حرکت کنند؟ چرا سهم زنان در انتخابات اخیر بود؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات با زهرا نژاد بهرام، عضو سابق شورای شهر تهران گفت و گو کرده است. نژاد بهرام معتقد است: «بسیاری از راه یافتگان به مجلس به خصوص در شهرهای بزرگ راهکاری برای حل مشکلات کشور نداشتند یا ارائه نکردند. جالب اینجاست که نامزدی پس از رأی‌آوری به دنبال قطع اینترنت آزاد بوده نه قبل از آن. از عجایب این دوره انتخابات حجم زیاد به عبارتی نزدیک به ۳۰۰ هزار در تهران رای باطله است. این رقم برای کلانشهری ۱۲ میلیون جمعیت در روز و ۹ میلیون نفر در شب که حدود یک و نیم میلیون نفر در انتخابات شرکت کرده‌اند، قابل تامل است. انتخابات روز ۱۱ اسفند به‌رغم همه تفاوت‌ها یک اشتراك داشت و آن اینکه همیشه ظاهر دایره پذیرفته‌شدگان برای نامزدی محدود و محدودتر می‌شود تا جریان خالص سازی به سوی یک جناح خاص پررنگ‌تر و ظرفیت پذیرش همه نظرات و دیدگاه‌ها در آن به حاشیه رانده شود». در ادامه ماحصل این گفت و گو را می‌خوانید.

میزان مشارکت مردم در انتخابات مجلس دوازدهم و اتفاقات دیگری که در این انتخابات رخ داد چه پیامی به همراه داشت؟

انتخابات مجلس دوازدهم در حالی به پایان رسید که مشارکتی در حدود ۴۱ درصد با رقمی حدود ۲۵ میلیون نفر مشارکت‌کننده در برابر ۶۱ میلیون واحد شرایط را به ما نشان می‌دهد. این انتخابات حکایتی دیگر از انتخابات را با معنایی دیگر پیش روی جامعه قرار می‌دهد. اتفاقی که رخ داد این بود که جامعه‌ای در انتظار برای پیگیری خواسته‌ها و نیازها در برابر کسانی که بدون برنامه‌ای خود را بر اساس مشی سیاسی در معرض آرای افکار عمومی قرار دادند، میخنی اثرگذار در تاریخ سیاسی ایران است. عدم توجه به پیگیری‌های جامعه برای خواسته‌های بحق و مبتنی بر قانون نظیر آزادی اینترنت، بهبود شرایط اقتصادی، پایین آمدن تورم، پایین آمدن نرخ ارز، رفع مشکلات سیاست خارجی، توسعه بازاریابی داخلی، جلوگیری از فساد و کاهش نرخ جرم و احقاق حقوق فردی در کنار حقوق جمعی و... جنگلی بخشی از خواسته‌های مردم بود که انتظاری می‌رفت افراد در معرض رای حداقل برای بخشی از آنها پاسخی یا تلاشی داشته باشند. نکته جالب‌ترین این است که گروه‌های وابسته به این افراد، جدا از نامزد‌های انتخاباتی مستقل نیز برنامه‌ای برای رفع نیازها و انتظارات مردم تدارک ندیده بودند. از عجایب این دوره انتخابات پایین بودن سهم زنان در انتخابات بود که تعداد کمی از آن کاندیداها موفق به راهیابی به مجلس شورای اسلامی شدند.

چرا اصولگرایان برنامه‌ای برای حل مشکلات نداشتند؟ آنها چگونه در آینده افکار عمومی را دربراه عملکرد خود اقناع خواهند کرد؟

بسیاری از ورود یافتگان به مجلس به خصوص در شهرهای بزرگ راهکاری برای حل مشکلات کشور نداشتند یا ارائه نکردند. جالب اینجاست که نامزدی پس از رأی‌آوری به دنبال قطع اینترنت آزاد بوده نه قبل از آن. از عجایب این دوره انتخابات حجم زیاد به عبارتی نزدیک به ۳۰۰ هزار در تهران رای باطله است. این رقم برای کلانشهری ۱۲ میلیون جمعیت در روز و ۹ میلیون نفر در شب که حدود یک و نیم میلیون نفر در انتخابات شرکت کرده‌اند، قابل تامل است. انتخابات روز ۱۱ اسفند به‌رغم همه تفاوت‌ها یک اشتراك داشت و آن اینکه همیشه ظاهر دایره پذیرفته‌شدگان برای نامزدی محدود و محدودتر می‌شود تا جریان خالص سازی به سوی یک جناح خاص پررنگ‌تر و ظرفیت پذیرش همه نظرات و دیدگاه‌ها در آن به حاشیه رانده شود. در کنار این در شهرهای بزرگ و کلانشهرها، انتقال امر مشارکت به شهرهای کوچک و بهره‌گیری از ظرفیت‌های قومی و فامیلی بود. اتفاقی که سیاست‌ورزی را با نوع بیشتری از چالش روبه‌رو می‌کرد و مفاهیم کلان چون منافع ملی را نیازمند دقت بیشتری می‌کند. وقتی مصالح محلی بر مصالح ملی اولویت پیدا کند و رویکرد مشارکت از برنامه به انتصاب فامیلی و قومی تقلیل یابد، نگرانی برای برنامه‌های ملی بیشتر می‌شود. من معتقدم این انتخابات دو درس بزرگ برای مدیران و یک آموزه برای جامعه داشت.

درس به مدیران این بود که مردم برای حضور در انتخابات نیازمند ارائه علامت مثبت مشوق‌گر هستند. آنها را باید با تصویرسازی مثبت به سوی آینده روشن تشویق به حضور کرد. در واقع آنها را باید برای زندگی خوب و مطمئن و کاهش رنج‌ها امیدوارتر کرد و یادآور شد که حرف‌ها و نظرات آنان است که می‌تواند برنامه مدیریت کشور را طراحی کند. دوم اینکه مدیران آموختند که رویکرد سلبی قادر به جلب مشارکت نیست، بلکه رویکرد ایجابی یعنی شنیدن و گوش

مهم‌ترین و کلیدی‌ترین خواسته‌های زنان در کلانشهرها و شهرهای کوچک کاملاً مشخص است و موضوع جدیدی به آن اضافه نشده است. قرار نیست مطالبات جدیدی مطرح شود و بلکه قرار است بر اساس مطالعات و پژوهش‌هایی که در طول این سال‌ها صورت گرفته راهکارهای عملی در دستور کار قرار بگیرد. ممکن است برای یک دولت موضوع اشتغال زنان در اولویت قرار داشته باشد و از سوی دیگر این احتمال وجود دارد که برای دولت دیگری مدیریت زنان در اولویت‌های نخست قرار داشته باشد

یادداشت

پیام آرای اعتراضی و باطله

تیسیم نمازی
روزنامه نگار

پیش از انتخابات اخیر و پس از مشخص شدن میزان رصلاحیت‌ها از یکسو و اعلام کاهش مشارکت توسط مراکز نظرسنجی از سوی دیگر، گروهی بر آن شدند تا با طرح نظریه «رای اعتراضی»، مردم را تشویق کرده تا در این انتخابات شرکت کنند. ولی نتایج، نشان داد که این نظریه توفیق چندانی به دست نیاورده است. اما چرا «رای اعتراضی» با اقبال مردم مواجه نشد؟ برای آنکه یک نظریه بتواند از سوی جامعه هدف، مورد پذیرش قرار گیرد اولین شرط آن شاید منطقی است که نظریه بر آن استوار شده است. هر قدر یک نظریه از پایه‌های مستحکم‌تری برخوردار باشد، ضریب نفوذ پذیرش افزایش خواهد یافت و بالعکس. در مورد نظریه «رای اعتراضی» اولین دلیل شکست، همین منطقی نادرستش بود. در واقع فلسفه هر انتخابی، گزینش از بین گزینه‌های موجود است. این گزینه‌ها می‌تواند بین جامعه در حال انتخاب، وضعیت توصیفی بسیار متفاوتی داشته باشد؛ یعنی کسانی باشند که بین گزینه‌ها بهترین‌ها برایشان در دسترس باشد یا کسانی که برایشان هیچ گزینه‌ای حتی حداقلی وجود نداشته باشد. اما اصل در انتخاب، در دسترس بودن گزینه‌هاست نه کیفیت‌شان؛ کیفیت فرع در انتخاب است. مثلاً فرض کنید می‌خواهید خودروبی بخرید؛ اول باید خودروبی با حداقل شرایط برای خرید باشد. بعد شما از بین خودروهای موجود، آنکه با شرایط شما تطبیق بیشتری دارد را انتخاب می‌کنید. حال اگر هیچ کدام از خودروها برای شما مناسب نبود، نمی‌خرید. در هر انتخابی قرار است شما بهترین‌ها را با نفع بهترین‌ها حذف کنید و البته بر اساس ذات انسانی و خواست نامحدود او، بیشتر انتخاب‌های انسانی و برخلاف دیدگاه‌ها آن‌را رد در دایره انتخاب بین بد و بدتر اتفاق می‌افتد. این بسیار طبیعی است که در جوامع بسیار متکثر، سلیق افراد جامعه نمی‌تواند در دو یا سه حزب خلاصه شود. انتخابات این فرصت را فراهم می‌کند تا احزاب بیشتری در سلیق و منافع هواداران خود را تأمین کنند و مردم هم بر مبنای آنکه کدام حزب می‌تواند بیشترین منافع و خواست او را فراهم کند به دیگران رأی آوردن دیگری که این منافع را محدود می‌کنند، جلوگیری کنند. در واقع مردم در انتخابات نظرات خود را به حاضران در هیات‌های سیاست‌گذاری اعلام کرده و با انتخاب خود به برخی سیاست‌ها اعتراض و برخی سیاست‌ها را تأیید می‌کنند. پس اگر دادن رأی برای حذف دیگر گزینه‌ها را یک اعتراض به گزینه‌های حذف شده بدانیم آنگونه که بانیان این نظریه تلاش داشتند مطرح کنند که این جز ذات هر انتخاب و انتخاباتی است؛ یعنی مردم به الف رای می‌دهند تا ب رای نیاورد چه الف و به چند فرد باشند یا چند فهرست انتخاباتی باشند چه یک برنامه یا قانون باشد. به عبارت دیگر هر رأی به هر گزینه‌ای یک نه به گزینه دیگر است. بانیان «رای اعتراضی» در یک تعریف نادرست، تلاش داشتند تا با استفاده از آنچه در انتخابات گذشته اتفاق افتاده بود و طی آن مردم در فرآیندی طبیعی برای مخالفت با افرادی که نزدیک به کانون قدرت قرار داشت، به افراد دور از قدرت رأی داده بودند، آن را تبدیل به یک امر استثنایی کرده تا مردم به دنبال یک امر متفاوت پای صندوق‌های رای بیایند. اینجاست مسئله ارزش‌گذاری برای دادن رأی ندان نیست. مساله تعریف درست از یک امر اجتماعی است. اما رای اعتراضی هیچ کدام با ضربه دریا نوشتن چیزی غیر از آنچه که باید نوشته شود یا نوشتن چیزی در برگه رأی یا همان رأی سفید استفاده می‌شود و به این شکل به گزینه‌های حاضر در انتخابات اعتراض می‌شود و گرنه دادن رأی به الف در مقام مخالفت با ب یا بدبختی و ابتدایی‌ترین کارکردهای انتخابات است. این چنین می‌شود برداشت کرد که عامه مردم که سابق بر این بارها در انتخابات مختلف دست به چنین اقدامی زده بودند این روش راحت عنوان دادن «رای اعتراضی» منطقی نمی‌دیدند. در واقع مردم با عدم مشارکت خود کل فرآیند انتخابات را مورد پرسش قرار دادند و کاهش آرای حتی نامزد‌های نزدیک به حاکمیت هم نشان داد که در واقع بدنه اجتماعی گروه‌های نزدیک به حاکمیت هم، برای شرکت در انتخابات قانع نشده بود. چنانچه نمایندگانی که در گذشته با آرای چند برابر این بار از پیروزی در انتخابات بازمانده بودند، این بار راهی مجلس شدند. باینجا ایده «رای اعتراضی» اگر می‌خواهند تا مردم را از حال‌موجب کنند تا در انتخابات آینده شرکت کرده تا جلوی پیروزی رقیب را بگیرند از ایده‌های بسیار منطقی‌تری می‌توانند استفاده کنند. بدیهی است که صندوق رأی بهترین جابری تقویت دموکراسی و تجلی اراده ملت است.